

9/2009. (II. 13.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottságnak az országos népszavazás kitűzésére irányuló kezdeményezésben feltett konkrét kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozata ellen benyújtott kifogások alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 352/2007. (IX. 12.) OVB határozatát megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot új eljárásra utasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) a 352/2007. (IX. 12.) OVB határozatával (a továbbiakban: OVBh.) úgy döntött, hogy a V. I. magánszemély által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintapéldányát hitelesíti.

Az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán a következő kérdés szerepel: „Egyetért-e Ön azzal, hogy a 2002. június 15-i állapot szerint hatályos termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény szerinti - családi gazdálkodót első helyen illesse meg elővásárlási jog termőföld vagy tanya vásárlása esetén?”

Az OVBh. a Magyar Közlöny 2007/120. számában, 2007. szeptember 15. napján került közzétételre. Az OVBh. ellen törvényes határidőn belül két kifogást nyújtottak be.

2. Az egyik kifogást tevő álláspontja szerint a kérdést nem lehetett volna hitelesíteni, mivel az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (továbbiakban: Nsztv.) 12. §-a értelmében olyan kérdésben, amely korábban hitelesítésre került, az Nsztv. 12. §-ában meghatározott feltételek bekövetkeztéig másik, azonos tartalmú kérdés nem bocsátható népszavazásra. A kifogást tevő előadja, hogy az OVB 170/2007. (VII. 18.) OVB határozatával az OVBh. meghozatalát megelőzően hitelesített egy, a jelen eljárás alapjául fekvő kezdeményezéssel egyező szövegű országos népszavazási kezdeményezést. Álláspontja szerint ilyen helyzetben újabb, azonos tárgykörben benyújtott aláírásgyűjtő ív hitelesítésére nem kerülhet sor.

Ugyanezen kifogást tevő előadta, hogy a népszavazást kezdeményező megsértette a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 3. § d) pontjában foglalt, jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét. Kifejti, hogy véleménye szerint a kezdeményező szándéka az volt, hogy a korábban hitelesített kérdésekben tartott népszavazást ellehetetlenítse. Álláspontja szerint a kezdeményező - azzal, hogy egy korábban benyújtott kérdéssel azonos kérdést terjesztett elő - „a népszavazáshoz való jogát olyképpen és oly célból gyakorolta, hogy ezzel más választópolgárok népszavazáshoz való jogát ellehetetlenítse, csorbítsa.”

A kifogást tevő véleménye szerint a kérdés nem felel meg az országos népszavazási kezdeményezésekkel szemben fennálló egyértelműségi követelményeknek sem. Kifogását e vonatkozásban részletesen nem indokolta. Mindezek miatt kérte az OVBh. megsemmisítését, és az OVB új eljárásra utasítását.

3. Egy másik kifogást tevő álláspontja szerint a kérdés szintén nem felel meg az Nsztv. 13. § (1) bekezdésében rögzített egyértelműségi feltételnek, mivel az „olyan tárgyi ismeretet előfeltételez, amellyel általában a választópolgárok nem rendelkeznek”. A választópolgárok nem ismerik pontosan a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény minden időállapotát, nem tudják pontosan, mit fed a családi gazdálkodó törvényi fogalma.

A második kifogást tevő továbbá hivatkozott arra is, hogy a kezdeményezett kérdésben történő eredményes népszavazás burkolt alkotmánymódosításhoz vezetne, mivel az annak alapján „megalkotandó törvény a magántulajdont részesíti előnyben a köztulajdonnal szemben, ez pedig ellentétben áll a tulajdonformák egyenlőségét biztosító Alkotmány 9. § (1) bekezdésével.”

4. A kifogást benyújtók azt kérték, hogy az Alkotmánybíróság az OVBh.-t semmisítse meg, és utasítsa az OVB-t új eljárás lefolytatására. Az OVBh. ellen érkezett, a törvényi feltételeknek megfelelő kifogásokat az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (ABH 2003, 2065.) 28. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság egyesítette és egy eljárásban bírálta el.

II.

Az Alkotmánybíróság a kifogásokat az Alkotmány, az Nsztv. és a Ve. alábbi rendelkezései alapján bírálta el:

1. Alkotmány:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.

(2) A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja.”

2. Nsztv.:

„12. § Ha az Országos Választási Bizottság az aláírásgyűjtő ívet, illetőleg a kérdést hitelesítette, ugyanazon tartalmú kérdésben nem nyújtható be aláírásgyűjtő ívek újabb mintapéldánya (2. §), illetőleg népszavazás elrendelésére irányuló újabb kezdeményezés (9. §)

a) a népszavazás megtartásáig, vagy

b) a kezdeményezés elutasításáig, illetőleg

c) az aláírásgyűjtő ívek benyújtására rendelkezésre álló határidő eredménytelen elteltéig.”

„13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”

3. Ve.:

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(2) Az Országgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozata elleni kifogást a határozat közzétételét követő nyolc napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani. Az Országos Választási Bizottság a kifogás benyújtásáról haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét, a népszavazást elrendelő határozat elleni kifogásról a köztársasági elnököt is.

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

III.

A kifogások az alábbiak szerint részben megalapozottak.

1. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben irányadó hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § h) pontjában foglaltaknak megfelelően a Ve. 130. §-a határozza meg. Az

Alkotmánybíróságnak a kifogás alapján lefolytatott eljárása jogorvoslati eljárás. Ennek során az Alkotmánybíróság - alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban - a beérkezett kifogás keretei között azt vizsgálja, hogy az aláírásgyűjtő ív és a népszavazásra szánt kérdés megfelel-e a jogszabályi feltételeknek, és hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítési eljárásában az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el.

2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a jelen eljárás alapjául fekvő kérdés az Nsztv. 12. §-a alapján népszavazásra bocsátható-e.

2.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az OVB 170/2007. (VII. 18.) OVB határozatában a jelen eljárásban vizsgált kérdéssel szövegszerűen - és így tartalmában is - azonos kérdést tartalmazó aláírásgyűjtő ív mintáját hitelesítette. Az Alkotmánybíróság az OVB 170/2007. (VII. 18.) OVB határozatát 126/2008. (X. 22.) AB határozatában helybenhagyta. (ABK 2008. október, 1363.) Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen esetben az Nsztv. 12. §-ával kapcsolatos kifogások által leírt tényállás módosult, ugyanis időközben - a kifogás benyújtása óta - az OVB 170/2007. (VII. 18.) OVB határozatát az Alkotmánybíróság helybenhagyta, és az alkotmánybírósági döntés is közzétételre került (Magyar Közlöny 2008/151. szám, 18990.), a népszavazási kezdeményezés tehát egyértelműen és véglegesen hitelesítésre került. Mindezekre tekintettel, valamint az Alkotmánybíróság alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban, az Alkotmánybíróságnak az OVB határozat törvényességének elbírálása során vizsgálnia kellett azt, hogy nem ütközik-e az Nsztv. 12. §-ába a jelen eljárás alapjául szolgáló kérdés hitelesítése.

2.2. Az Nsztv. 12. §-a alapján, ha az OVB az aláírásgyűjtő ívet hitelesítette ugyanazon tartalmú kérdésben nem nyújtható be aláírásgyűjtő ív újabb mintapéldánya az aláírásgyűjtő ívek benyújtására rendelkezésre álló határidő eredménytelen elteltéig, vagy a kezdeményezés elutasításáig, illetőleg a népszavazás megtartásáig.

Az Alkotmánybíróság a 69/2008. (IV. 30.) AB határozatában rögzítette, hogy az Nsztv. 12. § c) pontjában foglalt tilalom előírásával a jogalkotó célja az volt, hogy a választópolgárok által kezdeményezett népszavazási eljárás esetén ne állhasson elő olyan helyzet, amelyben - a párhuzamosan folytatott aláírásgyűjtés eredményeként - az Országgyűlésnek az Alkotmány 28/C. § (2) bekezdése alapján több azonos tartalmú kérdésben is el kell rendelnie a népszavazást. (ABK 2008. április, 548, 550.)

Az Alkotmánybíróság által 126/2008. (X. 22.) AB határozattal helybenhagyott 170/2007. (VII. 18.) OVB határozattal hitelesített kérdésben a kezdeményezőknek a hitelesítéstől számított négy hónap áll rendelkezésre az aláírások összegyűjtésére (Nsztv. 11. §), amely négy hónap még nem telt el. Ennek megfelelően az Nsztv. 12. §-ában rögzített körülmények egyike sem következett még be, a kérdés tehát védettséget élvez.

Az Alkotmánybíróság ugyan a korábbi ügyben az OVBh. meghozatalakor még nem döntött, azonban erre a jogorvoslati eljárás alatt sor került. Ezt az új körülményt, amelyet az OVB még értelemszerűen nem vizsgálhatott, a jogorvoslati eljárásban figyelembe kellett venni. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében „döntése során mind az OVB, mind jogorvoslati eljárásában az Alkotmánybíróság a fennálló helyzethez igazodik. Az OVB az Alkotmány és az Nsztv. vonatkozó rendelkezéseire figyelemmel, a döntéskor fennálló helyzetet alapul véve dönt a népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő íve mintapéldányának hitelesítéséről, illetve annak megtagadásáról” [32/2007. (VI. 6.) AB határozat, ABH 2007, 383, 387.]. [lásd 4/2008. (I. 17.) AB határozat, ABH 2008. január, 30, 32.].

2.3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a jelen eljárás tárgyát képező kérdés azonos tartalmúnak tekinthető-e a 170/2007. (VII. 18.) OVB határozatban hitelesített kérdéssel, azaz a hitelesítési eljárás kezdeményezése nem ütközik-e az Nsztv. 12. §-ában szabályozott tilalomba.

A V. I. magánszemély által kezdeményezett kérdés szó szerint megegyezik a 170/2007. (VII. 18.) OVB határozattal hitelesített kérdéssel, tehát mind tartalmilag, mind szövegszerűen egyértelműen azonos a védettséget élvező kezdeményezéssel.

Mindezekre tekintettel az Nsztv. 12. §-a alapján az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését az OVB-nek meg kellett volna tagadnia. Ezért az Alkotmánybíróság az OVBh.-t megsemmisítette, és az OVB-t új eljárásra utasította.

3. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a fentiek szerint megállapította, hogy az indítványozott kérdés hitelesítése az Nsztv. 12. §-ába ütközött, és ezért az OVBh.-t megsemmisítette, az Alkotmánybíróság nem tartotta

szükségesnek az indítványok további részének tartalmi vizsgálatát. [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 264.]

Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét az OVB határozatnak a Magyar Közlönyben való megjelenésére tekintettel rendelte el.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovich Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
előadó alkotmánybíró